

Školitelský posudek na dizertační práci V. Mazocha: Diversity, evolution, and distribution of selected African rodents, with focus on East African savannahs

Práce si klade za cíl analyzovat genetickou strukturu afrických primárně savanových hlodavců. Do jejího zadání se podobná věda v této části kontinentu koncentrovala na velké savce a ti malí se studovali spíše v západní, centrální a jižní Africe. Pokud se zde takový výzkum prováděl, byl spíše faunistický a převážně v horských oblastech. Spolu s dalšími našimi studiemi tato dizertace posunuje tuto tematiku zásadně vpřed. Studie obsažené v dizertaci jsou tematicky pestré, kombinují různé metodické přístupy od barkodování a mt fylogenezí, přes pokročilejší analýzy, modelování dostupností biotopů pro konkrétní taxony. Práce přinesla řadu zajímavých výsledků a co do geografického rozsahu a zejména hustoty lokalit jsou naše studie nesrovnatelné s většinou dosavadního výzkumu i na kontinentální úrovni. To umožňuje i hodnověrně popsat genetickou diverzitu a navrhnout scénáře kolonizace konkrétních oblastí popř. celého kontinentu. Mazochova dizertace byl zamýšlena jako první pokus zužtkovat sběry nejprve pořizované z nudy při studiu rypošů, posléze nápadem systematictější srovnávat, co žije pod zemí i na povrchu. Zásadní impuls přišel v roce 2010, kdy jsme s kolegou Bryjou dostali pětiletý projekt na tento výzkum. Během krátké doby jsme nashromáždili množství materiálu, který se bude zužtkovávat další desetiletí. Netřeba zmiňovat, že této spolupráce by tato dizertace nikdy nevznikla.

Příspěvek V. Mazocha pro tyto studie byl podstatný. Účastnil se řady výprav, tři vedl. Překvapivě lehce vplul i do práce v bílém plášti, ačkoliv s tím neměl žádné zkušenosti a rychle si osvojil i nejrůznější počítačové metody, pro něž má ovšem velké nadání. Na výzkum získal i GAJU grant. Účastnil se výuky, vedl studenty a vypomáhal i dalším. Měl tedy dobře našlápnuto ke kariéře mladého vědce, ale... to by nesměl být Mazoch. Na extrémní délce studia se mimo objektivních důvodů (změna tématu, zaměstnání, práce na jiných projektech) podepsala zejména neochota jeho psát. V tomto ohledu jej k čemukoliv donutit bylo opravdu nad lidské síly. Přitom, když už se k psaní dostal, nebylo to rozhodně horší než u většiny doktorandů. Je to škoda, neboť nepřekonal hranici mezi (velmi) užitečným členem týmu a začínajícím samostatným vědeckým pracovníkem. To se projevovalo i tím že se příliš ochotně vzdával témat, kterým se měl původně věnovat ve prospěch někoho dalšího (Mus triton, Gerbiliscus) a tím, že pouze jediný článek je prvouautorský. Všeestrannou použitelnost prokázal i v rámci jiných výzkumů (a publikací), např. strávil půl roku na Rubundu studiem šimpanzů, má několik publikací z rypošího výzkumu a ostatně i těch fylogeografických na drobných savcích má více. Dodnes nevím, zda je za tím lenost, jak to mohlo na první pohled vypadat, nebo spíše nedůvěra ve vlastní schopnosti psát a nedostatek ambicí.

Životem školitele proplují různé osoby a osobnosti. Na některé (i premianty) si po letech nevzpomene, na jiné bude vzpomínat hodně dlouho. Troufám si odhadnout, že kolega Mazoch bude patřit do druhé skupiny a to nejenom kvůli délce naší koexistence. Zážitky to někdy byly otrěsné, jiné spíše tragikomické a za jiné by zasloužil metál. Abych to shrnul, myslím, že přes jistý hendikep ve psaní a množství prvouautorských článků si kolega Mazoch titul PhD zaslouží a doufám, že mu k něčemu v budoucnosti bude.

V Českých Budějovicích

Radim Šumbera

3.3.2019